

EVROPSKA
KOMISIJA

Bruselj, 14.5.2014
COM(2014) 259 final

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU
o izvajanju Direktive 2008/48/ES o potrošniških kreditnih pogodbah

KAZALO

POROČILO KOMISIJE EVROPSKEMU PARLAMENTU IN SVETU

o izvajanju Direktive 2008/48/ES o potrošniških kreditnih pogodbah

1.	Uvod.....	3
2.	Prenos Direktive v državah članicah.....	4
3.	Izvajanje in vpliv regulativnih možnosti iz člena 27(2).....	4
4.	Opredelitev nekaterih pravnih pojmov v Direktivi	8
5.	Pomembnost mejnih vrednosti, opredeljenih v členu 2(2)(c), ter mejnih vrednosti in odstotkov za izračun nadomestila zaradi predčasnega odplačila za trge potrošniških kreditov	11
6.	Vpliv Direktive na trge potrošniških kreditov	12
7.	Vpliv Direktive na varstvo potrošnikov	15
8.	Zaključki	19

1. UVOD

Več kot dvajset let po sprejetju prve direktive o potrošniških kreditih leta 1987¹ je bila sprejeta Direktiva 2008/48/ES (Direktiva o potrošniških kreditih)², ki so jo morale države članice prenesti do 11. junija 2010. Po tem je Komisija sprejela Direktivo 2011/90/EU³, s katero je želela zagotoviti, da bi predpostavke za izračun efektivne obrestne mere natančneje odražale proizvode, ki se prodajajo na trgu, objavila pa je tudi smernice o uporabi Direktive o potrošniških kreditih v zvezi s stroški in efektivno obrestno mero.

Glavni cilj Direktive o potrošniških kreditih je ponuditi visoko raven varstva potrošnikov in s tem okrepiti njihovo zaupanje, omogočiti prost pretok kreditnih ponudb prek meja ter odpraviti izkrivljanje konkurence zaradi razlik v nacionalnih zakonodajah o potrošniških kreditih. Hkrati je treba poudariti, da namen Direktive ni spodbujati potrošnikov k najemanju več kreditov, temveč jim zagotoviti vse potrebne informacije in pravice za temeljit premislek pred najemom kredita.

Pri tem je treba upoštevati, da so naslednje kreditne pogodbe zunaj področja uporabe Direktive:

1. vse kreditne pogodbe, zavarovane s hipoteko ali z drugim primerljivim poroštvom, ki se običajno uporablja v državi članici za nepremično premoženje, oziroma zavarovane s pravico v zvezi z nepremičnim premoženjem (člen 2(2)(a)), in
2. vse kreditne pogodbe, katerih namen je pridobiti ali obdržati lastninske pravice na zemljiščih ali na obstoječih ali načrtovanih zgradbah (člen 2(2)(b)).

Opozoriti je treba tudi, da so kreditne pogodbe, pri katerih je skupni znesek kredita manj kot 200 EUR ali več kot 75 000 EUR, prav tako zunaj področja uporabe Direktive o potrošniških kreditih, čeprav jo lahko države članice prostovoljno uporabijo tudi za kreditne pogodbe, ki sicer ne spadajo v njeno področje uporabe.

V členu 27(2) Direktive o potrošniških kreditih je določeno, da Komisija vsakih pet let pregleda mejne vrednosti iz te direktive in odstotek za izračun nadomestila v primeru predčasnega odplačila ter spremlja vpliv regulativnih možnosti držav članic na notranji trg in potrošnike. Poleg tega je Evropski parlament v svoji resoluciji z dne 20. novembra 2012 pozval Komisijo, naj predloži poročilo o izvajanju Direktive in v celoti oceni njen vpliv na varstvo potrošnikov.

V skladu s tem je Komisija sprejela to poročilo na podlagi pregleda prenosa, ki se še vedno izvaja, in dokazov, pridobljenih s študijo o trgu potrošniških kreditov⁴ ter študijo o regulativnih možnostih držav članic⁵, ki so ju opravili zunanji izvajalci.

¹ Direktiva Sveta 87/102/EGS z dne 22. decembra 1986 o približevanju zakonov in drugih predpisov držav članic v zvezi s potrošniškimi krediti (UL L 42, 12.2.1987).

² Direktiva 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2008 o potrošniških kreditnih pogodbah (UL L 133, 22.5.2008, str. 66).

³ Direktiva Komisije 2011/90/EU z dne 14. novembra 2011 o spremembi dela II Priloge I k Direktivi 2008/48/ES Evropskega parlamenta in Sveta, ki določa dodatne predpostavke za izračun letne efektivne obrestne mere.

⁴ Študija o delovanju trga potrošniških kreditov v Evropi, ki sta jo opravili podjetji IPSOS in London Economics.

⁵ Študija o vplivu pravnih možnosti držav članic in drugih vidikov izvajanja Direktive 2008/48/ES na delovanje trga potrošniških kreditov v Evropski uniji, končno poročilo – september 2013, ki jo je za Izvajalsko agencijo za zdravje in potrošnike pripravilo podjetje Risk & Policy Analysts Limited. Študija je vključena v poročila za posamezne države in v horizontalno končno poročilo ter zajema analizo stanja v Evropski uniji in temelji na informacijah ter ocenah posameznih držav.

2. PRENOS DIREKTIVE V DRŽAVAH ČLANICAH

2.1. Rok za prenos

Države članice so morale v skladu s členom 27(1) do 11. junija 2010, torej v 24 mesecih po začetku veljavnosti Direktive o potrošniških kreditih, sprejeti in objaviti določbe, potrebne za uskladitev z navedeno direktivo. Te določbe je bilo treba istega dne tudi začeti uporabljati. Številne države članice niso pravočasno sporočile svojih nacionalnih izvedbenih ukrepov. Zato je Komisija po izteku roka za prenos začela postopek za ugotavljanje kršitev zoper 16 držav članic. Poleg tega štiri države članice niso zagotovile pravočasnega začetka veljavnosti ali učinkovite uporabe Direktive, zaradi česar je bilo potrebno prehodno obdobje, ki v Direktivi ni bilo določeno. Ker so medtem vse države članice sprejele in sporočile svoje ukrepe za prenos, je bil postopek za ugotavljanje kršitev, ki je bil začel, ker države niso obvestile Komisije o ukrepih za prenos, zaključen.

2.2. Nadaljnje spremljanje po prenosu

Dvajset držav članic je preneslo Direktivo o potrošniških kreditih s sprejetjem nove zakonodaje, ostale pa s spremembo obstoječe. Dve državi članici sta Direktivo prenesli prek sekundarne zakonodaje, ena pa z izrednim odlokom, ki je bil pozneje potrjen z zakonom.

Glede na oceno Komisije do zdaj niso bile ugotovljene sistemske pomanjkljivosti pri prenosu Direktive v državah članicah. Vendar pa se zdi, da v številnih državah članicah nekatere določbe Direktive manjkajo ali niso bile pravilno ali v celoti prenesene. To so ugotovitve predhodne analize Komisije.

Službe Komisije so najprej začele dialog z državami članicami, da bi pridobile več informacij o njihovih načinih prenosa Direktive in prejele določena pojasnila/potrditve glede obstoječih informacij. Nekatere države članice so na tej stopnji že potrdile pomanjkljivosti v svojih določbah za prenos in obljubile, da jih bodo spremenile tako, da bodo v skladu z Direktivo. Pri drugih državah članicah so službe Komisije začele natančnejše preiskave, ki bi lahko privedle do postopkov za ugotavljanje kršitev.

3. IZVAJANJE IN VPLIV REGULATIVNIH MOŽNOSTI IZ ČLENA 27(2)⁶

Nekatere določbe Direktive o potrošniških kreditih so izbirne, kar pomeni, da lahko države članice same odločajo o tem, ali bodo izvedle njihove zahteve ali ne (v nadaljnjem besedilu: regulativne možnosti). V skladu s členom 27(2) Direktive o potrošniških kreditih mora Evropska komisija spremljati vpliv regulativnih možnosti, opredeljenih v členih 2(5), 2(6), 4(1), 4(2)(c), 6(2), 10(1), 10(5)(f), 14(2) in 16(4), na notranji trg in potrošnike. Študija, ki jo je naročila Komisija, je ob osredotočenosti na možne posledice regulativnih možnosti držav članic v smislu vpliva na notranji kreditni trg in varstvo potrošnikov v posameznih državah članicah in v Evropski uniji pokazala zapletenost takšne ocene. Glavni dejavniki, ki vplivajo na kakovostno oceno takšnih vplivov, so sorazmerno kratek čas, ki je pretekel od prenosa Direktive, močna odstopanja na področju nacionalnih predpisov in kreditnih trgov, zlasti v zvezi s prevladujočim nacionalnim stanjem pred začetkom veljavnosti Direktive o potrošniških kreditih, ter dejansko vedenje in/ali dejavnosti potrošnikov in

⁶

Ta oddelek temelji na ugotovitvah Študije o vplivu pravnih možnosti držav članic in drugih vidikov izvajanja Direktive 2008/48/ES na delovanje trga potrošniških kreditov v Evropski uniji, ki jo je za Izvajalsko agencijo za zdravje in potrošnike pripravila družba Risk & Policy Analysts Limited.

dajalcev kreditov. Nekateri vplivi pa so lahko tudi posledica dogajanj na trgu, zlasti finančne krize, in ne izvajanja Direktive o potrošniških kreditih⁷.

3.1. Izjeme za organizacije, ustanovljene za vzajemno korist svojih članov (člen 2(5))

Šest držav članic (Ciper, Irska, Litva, Latvija, Romunija in Združeno kraljestvo (Anglija in Wales, Škotska in Severna Irska)) je izkoristilo možnost iz člena 2(5), na podlagi katere lahko za kreditne pogodbe, ki jih sklenejo organizacije, ustanovljene za vzajemno korist svojih članov, kot je opisano v točkah od (a) do (e) člena 2(5), uporabijo samo določene določbe Direktive.

Nekateri deležniki⁸ menijo, da ta pravna možnost pozitivno vpliva na notranji trg in varstvo potrošnikov, saj manjša upravno obremenitev navedenih organizacij, ki so manj agresivna in cenejša možnost v primerjavi z nekaterimi drugimi vrstami dajalcev kreditov. Poleg tega povečujejo izbiro potrošnikov, pripomorejo k omejevanju prodora dražjih vrst kreditov na trg (npr. posojila, ki temeljijo na pričakovanem dohodku) in izboljšujejo finančno vključenost. Morebitni negativni učinki, ki jih lahko povzroči uporaba regulativne možnosti v določenih državah članicah, vključujejo težave, povezane s pravičnostjo in enakostjo dajalcev kreditov⁹, čim večjo usklajenostjo kot zakonodajnim načelom, preprostim uveljavljanjem ter pravno jasnostjo za potrošnike.

3.2. Kreditne pogodbe glede načina odloga plačil ali odplačil (člen 2(6))

Osemnajst držav članic (Belgija, Hrvaška, Ciper, Češka, Danska, Nemčija, Grčija, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Poljska, Portugalska, Romunija, Slovaška, Slovenija in Španija) je izkoristilo možnost iz člena 2(6), da se za kreditne pogodbe, v katerih se predvideva, da bosta dajalec kredita in potrošnik sklenila dogovor glede načina odloga plačil ali odplačil, uporabljajo samo določene določbe Direktive o potrošniških kreditih, kadar je potrošnik že v zamudi pri odplačevanju po prvotni kreditni pogodbi ter kadar so izpolnjeni pogoji iz točk (a) in (b) člena 2(6).

Namen te regulativne možnosti je spodbuditi dajalce kreditov k iskanju vzajemno koristnejše rešitve, ki bo potrošniku omogočila odlog plačila ali ureditev drugačnih načinov odplačila. To naj bi namreč pozitivno vplivalo na varstvo potrošnikov. Vendar pa se deležniki največkrat ne zavedajo praktične uporabe te regulativne možnosti ali kakršnih koli vplivov, ki bi jih bilo mogoče povezati neposredno z njo (kar je mogoče pojasniti z dejstvom, da za nekatere države članice prenos regulativne možnosti v nacionalno zakonodajo odraža standardno poslovno prakso, ki je obstajala pred Direktivo o potrošniških kreditih). Približno 15 % udeležencev spletne ankete je navedlo, da ima uporaba regulativne možnosti iz člena 2(6) pozitiven vpliv na varstvo potrošnikov, 5 % udeležencev pa, da ima negativnega; vendar ta mnenja niso bila podprta z nobenimi dokazi¹⁰.

⁷ Zavedati se je treba, da metodologija, sprejeta za navedeno študijo, torej oceno vplivov na podlagi pregleda literature in posvetovanj z deležniki (spletno anketiranje in telefonski pogovori z javnimi organi, dajalci kreditov, predstavniki potrošnikov, raziskovalnimi inštituti, industrijskimi združenji in organi za zbiranje pritožb), obseg informacij, pridobljenih s posvetovanji, ter ugotovitve analize vplivov regulativnih možnosti iz Direktive o potrošniških kreditih določajo obseg in naravo informacij v tem poročilu. Opozoriti je treba, da so bili v primerih, v katerih so bili ugotovljeni vplivi regulativnih možnosti na notranji kreditni trg, ti ugotovljeni zato, ker – četudi so bili v nekaterih primerih ugotovljeni na domačem trgu – lahko vplivajo na druge države članice EU, čezmejne vidike ali vsaj na vmesne člene med nacionalnimi trgi in trgom EU kot celoto. Opozoriti pa je treba tudi na to, da zaradi narave ugotovitev študije analiza količinskih vplivov ni bila preprosta.

⁸ To mnenje so izrazili javni organi, organi za varstvo potrošnikov in kreditne zadrage v državah, kjer to regulativno možnost uporabljajo.

⁹ Irska je s tem, ko je vključila kreditne zadrage v področje uporabe vseh določb Direktive o potrošniških kreditih, po poročanju dajalcev kreditov ustvarila neenake pogoje v primerjavi s podobnimi organizacijami v nekaterih drugih državah, kjer se uporablja izjema iz člena 2(5) Direktive o potrošniških kreditih (npr. v Združenem kraljestvu).

¹⁰ Nekateri deležniki so imeli težave z ločevanjem in razlikovanjem vplivov regulativne možnosti ter vplivov dejstva, da se člen 2(6) nanaša na kreditne pogodbe, v katerih se predvideva, da bosta dajalec kredita in potrošnik sklenila dogovor glede načina odloga plačil ali odplačil. Nekateri deležniki so razumeli, da je obstoj tovrstne pogodbe v nacionalnem pravnem sistemu posledica

3.3. Nacionalna zakonodaja, ki zahteva navedbo učinkovite obrestne mere za oglaševanje, ki ne navaja obrestne mere ali drugih podatkov v zvezi s katerimi koli stroški kredita za potrošnika (člen 4(1))

Štiri države članice (Ciper, Madžarska, Švedska in Združeno kraljestvo (vse jurisdikcije)) so izkoristile izjemo iz drugega odstavka člena 4(1), v skladu s katero zahtevajo navedbo učinkovite obrestne mere za oglaševanje v zvezi s kreditnimi pogodbami, ki ne navaja obrestne mere ali drugih podatkov v zvezi s katerimi koli stroški kredita za potrošnika, ne pa tudi „standardnih informacij“ iz člena 4(2).

Na splošno deležniki, ki so bili vprašani za mnenje v zadevnih državah članicah, niso znali navesti posebnih vplivov v zvezi s prenosom navedene regulativne možnosti. Glavno prednost so videli v tem, da so oglasi zaradi nje kratki in jasni¹¹ ter hkrati potrošnikom zagotavljajo informacije o učinkoviti obrestni meri, kar jim omogoča primerjavo različnih ponudb. Vendar so nekateri izrazili zaskrbljenost, da se vsi potrošniki ne zavedajo, da lahko v skladu z nacionalno zakonodajo in glede na ustreznost učinkovita obrestna mera za oglaševanje velja le za „represzentativni primer“ ter da oglaševana obrestna mera ni nujno enaka dejanski.

3.4. Učinkovite obrestne mere za oglaševanje, predpogodbene informacije in kreditne pogodbe iz člena 2(3) (prekoračitve, ki jih je treba plačati na zahtevo ali v roku treh mesecev) (člen 4(2)(c), člen 6(2) in člen 10(5)(f))

Osem držav članic (Bolgarija, Danska, Irska, Luksemburg, Malta, Poljska, Španija in Združeno kraljestvo (Anglija in Wales, Škotska in Severna Irska)) je izkoristilo možnost iz člena 4(2)(c), na podlagi katere lahko sklenejo, da učinkovite obrestne mere ni treba navesti za oglaševanje v zvezi s kreditnimi pogodbami v obliki možnosti prekoračitve stanja na računu in kjer mora biti kredit odplačan na zahtevo ali v roku treh mesecev (kreditne pogodbe iz člena 2(3)). Deset držav članic (Hrvaška, Danska, Nemčija, Irska, Luksemburg, Malta, Poljska, Slovaška, Španija in Združeno kraljestvo (Anglija in Wales, Škotska in Severna Irska)) je izkoristilo možnost iz člena 6(2), na podlagi katere lahko sklenejo, da učinkovite obrestne mere ni treba navesti za predpogodbene informacije v zvezi s kreditnimi pogodbami iz člena 2(3). Enajst držav članic (Češka, Nemčija, Danska, Luksemburg, Španija, Irska, Malta, Nizozemska, Poljska, Slovaška in Združeno kraljestvo (Anglija in Wales, Škotska in Severna Irska)) je izkoristilo možnost iz člena 10(5)(f), na podlagi katere lahko sklenejo, da učinkovite obrestne mere ni treba navesti za kreditne pogodbe iz člena 2(3).

Zdi se, da so izražena mnenja o posledicah navedenih regulativnih možnosti močno odvisna od tega, ali vprašani meni, da so informacije o učinkoviti obrestni meri za potrošnika pri posebnih kreditnih pogodbah iz člena 2(3) uporabne (ali ne)¹². Opozoriti je treba tudi na to, da deležniki bodisi niso opazili nikakršnega vpliva navedenih regulativnih možnosti bodisi so menili, da imajo (če že) omejen vpliv na notranji kreditni trg ali na potrošnike. Vzrok za to je dejstvo, da so kreditne pogodbe iz člena 2(3) dozdnevno predvsem „nišni“ proizvodi, ki jih uporabljajo samo določeni dajalci kreditov in/ali potrošniki v nekaterih državah članicah¹³. Poleg tega je zelo težko oceniti vpliv nezagotavljanja informacij in razložiti vpliv nezagotavljanja informacij o učinkoviti obrestni meri od drugih dejavnikov

regulativne možnosti, čeprav regulativna možnost iz člena 2(6) sama po sebi ni namenjena uvajanju tovrstne pogodbe v nacionalne pravne sisteme.

¹¹ To mnenje so izrazili javni organi in dajalci kreditov.

¹² Petnajst držav članic (Avstrija, Belgija, Ciper, Estonija, Grčija, Finska, Francija, Madžarska, Italija, Latvija, Litva, Portugalska, Romunija, Švedska in Slovenija) določa, da je pri kreditnih pogodbah iz člena 2(3) učinkovito obrestno mero treba navesti v oglaševanju, predpogodbenih informacijah in dejanski kreditni pogodbi.

¹³ Zdi se, da so dolгови zaradi prekoračitve stanja na računu pogosti v Nemčiji, na Cipru, v Sloveniji in na Nizozemskem.

vplivanja (dolžnikovega finančnega stanja, dolžnikovega znanja s finančnega področja, vpliva finančne krize na najemanje posojil itd.).

Navedbe o pozitivnem vplivu¹⁴ navedenih regulativnih možnosti na varstvo potrošnikov temeljijo na predpostavki, da potrošniki morda napačno razumejo informacije o efektivni obrestni meri za prekoračitve (na primer zaradi težav pri izračunu efektivne obrestne mere za namene oglaševanja določenega proizvoda). Poleg tega navedene določbe državam članicam omogočajo, da najdejo ravnovesje med zagotavljanjem ustrezne ravni varstva potrošnikov in obremenjevanjem dajalcev kreditov. Med posvetovanjem so dajalci kreditov in industrijska združenja opozorili, da bi imeli, če bi morali izračunati efektivno obrestno mero za kreditne pogodbe iz člena 2(3), dodatne stroške, medtem ko bi bila dodatna korist od tega neznatna. V tem smislu se je za regulativne možnosti štelo, da pozitivno vplivajo na notranji kreditni trg. Vendar pa je bilo opozorjeno, da je treba ne glede na možne pomanjkljivosti efektivno obrestno mero prikazati za vse vrste kreditnih proizvodov, da se spodbudita preglednost in doslednost ter da se potrošnikom zagotovijo vse možne informacije¹⁵. To predpostavlja, da bi lahko efektivna obrestna mera pomagala potrošnikom (če imajo dovolj znanja s finančnega področja) primerjati različne ponudbe in sprejemati odločitve na podlagi razpoložljivih informacij. V tem pogledu bi bilo mogoče trditi, da so bili v državah članicah, v katerih se uporabljajo navedene regulativne možnosti, morda ugotovljeni določeni negativni vplivi. Vendar pa je glede na majhen delež kreditnih pogodb iz člena 2(3) v Uniji obseg teh vplivov zelo omejen.

3.5. Nacionalna pravila o veljavnosti sklenitve kreditnih pogodb (člen 10(1))

Vseh 28 držav članic je ohranilo ali uvedlo nacionalna pravila o veljavnosti sklenitve kreditnih pogodb v skladu s členom 10(1). Vse države članice so v okviru te regulativne možnosti odločile, da bi morali biti elektronski podpisi na splošno veljavni za sklepanje kreditnih pogodb. Medtem ko so uporabniki potrdili določen pozitiven vpliv na blaginjo potrošnikov (zlasti ob porastu internetnih in spletnih dejavnosti), v Nemčiji menijo, da je uporaba pisnih pogodb pomembna za ohranjanje visoke ravni varstva potrošnikov (ker potrošnikom omogoča, da razmislijo in se zavejo pomembnosti pogodbe). To je zlasti pomembno v primeru negativnih izkušenj, povezanih z elektronskim zagotavljanjem kredita, kot je kredit SMS, ki je široko dostopen v nordijskih državah. Zdaj se večina kreditnih pogodb v Uniji dejansko še vedno pripravlja v papirni obliki.

3.6. Pravica do odstopa v primeru povezanih kreditnih pogodb (člen 14(2))

Tri države članice (Francija, Romunija in Slovenija) so se sklicevale na obstoječo zakonodajo, da so uporabile izjemo iz člena 14(2) o povezanih kreditnih pogodbah, kakor so opredeljene v členu 3(n), v skladu s katero lahko v primeru, ko zakonodaja v času začetka veljavnosti te direktive že določa, da se sredstva ne morejo dati potrošniku na razpolago pred potekom posebnega roka, države članice na izrecno zahtevo potrošnika skrajšajo 14-dnevni rok za odstop na ta posebni rok.

Ta regulativna možnost potrošnikom omogoča, da pridobijo dobrine ali storitve, ki so jih že kupili, in naj bi pripomogla k zagotavljanju regulativne doslednosti z obstoječo nacionalno zakonodajo. Poleg tega zagotavlja večjo pravno jasnost za dajalce kreditov. S tem ko določa, da mora zahtevo predložiti potrošnik, želi zagotoviti, da potrošnik ne bi bil pod pritiskom, naj skrajša svojo čakalno dobo. Hkrati omogoča hitrejši postopek za potrošnike, ki nimajo dvomov glede nakupa. Vendar deležniki niso

¹⁴ To mnenje so izrazili številni različni deležniki, tudi dajalci kreditov, industrijska združenja in organizacije potrošnikov.

¹⁵ To mnenje so večinoma izrazile organizacije/predstavniki potrošnikov, pa tudi industrijska združenja, dajalci kreditov in javni organi.

vedeli za praktično uporabo te regulativne možnosti ali kakršne koli učinke, ki bi jih bilo mogoče povezati neposredno z njo.

3.7. Pravica do predčasnega odplačila in pravica dajalca kredita do nadomestila (člen 16(4))

Sedemnajst držav članic (Avstrija, Hrvaška, Ciper, Finska, Francija, Grčija, Madžarska, Irska, Italija, Latvija, Litva, Luksemburg, Malta, Poljska, Slovaška, Slovenija in Združeno kraljestvo (vse jurisdikcije)) je preneslo člen 16(4)(a) o pravici dajalca kredita do nadomestila za predčasno odplačilo pod pogojem, da znesek predčasnega odplačila preseže mejno vrednost, določeno v nacionalni zakonodaji.

Devet držav članic (Bolgarija, Ciper, Danska, Litva, Luksemburg, Malta, Nizozemska, Španija in Združeno kraljestvo (samo Gibraltar)) je preneslo člen 16(4)(b) o pravici dajalca kredita, da lahko izjemoma zahteva višje nadomestilo za predčasno odplačilo.

Pet držav članic (Ciper, Litva, Luksemburg, Malta in Združeno kraljestvo (Gibraltar)) je izkoristilo obe možnosti.

Deležniki se največkrat ne zavedajo vpliva, ki bi ga bilo mogoče neposredno povezati z regulativnimi možnostmi iz točk (a) in (b) člena 16(4). Na splošno so ti vplivi največkrat omejeni, ker velika večina potrošniških kreditnih pogodb v Evropi nima dovolj visoke vrednosti, da bi bili dajalci kreditov upravičeni do nadomestila v skladu z mejnimi vrednostmi v državah članicah, medtem ko se nekateri dajalci kreditov možnosti, da bi zahtevali finančno nadomestilo za predčasno odplačilo, odpovedujejo (čeprav so do tega zakonsko upravičeni), v nekaterih državah članicah pa je predčasno odplačilo sorazmerno redko.

Kljub temu se šteje, da je bil v večini držav članic, ki so izkoristile regulativno možnost iz člena 16(4)(a), pozitiven vpliv na varstvo potrošnikov in/ali notranji trg, zlasti glede pravne jasnosti, ki jo zagotavlja tako dajalcem kreditov kot potrošnikom. Zlasti naj bi imela prednosti za potrošnike v državah, kjer morajo dajalci kreditov zdaj izpolnjevati strožje pogoje, preden lahko zahtevajo kakršno koli nadomestilo, in za dajalce kreditov, ki niso v slabšem položaju zaradi predčasnega odplačila dolgov potrošnikov.

4. OPREDELITEV NEKATERIH PRAVNIH POJMOV V DIREKTIVI¹⁶

V Direktivi so nekateri deli besedila odprti, kar državam članicam omogoča prilagoditev svoji pravni kulturi in stanju na trgu. Ta oddelek temelji na študiji o vplivu pravnih možnosti držav članic in drugih vidikov izvajanja Direktive 2008/48/ES na delovanje trga potrošniških kreditov v Evropski uniji.

4.1. Pojem „zanemarljivi stroški“ v zvezi s kreditnimi pogodbami, ki določajo, da je treba kredit odplačati v roku treh mesecev (člen 2(2)(f))

V skladu s členom 2(2)(f) so iz področja uporabe Direktive o potrošniških kreditih izključene kreditne pogodbe, ki določajo, da je treba kredit odplačati v roku treh mesecev, in pri katerih se plačajo zgolj

¹⁶

Izraz „opredeljeno ali razloženo“, uporabljen v tem oddelku poročila, se nanaša na specifikacijo, oblikovano v državi članici v skladu z ustreznim zakonom, obrazložitvenim memorandumom k zakonu, zakonskimi pripravljalnimi deli, razlagami in podobnimi dokumenti, v katerih je razložen pomen pojmov v Direktivi o potrošniških kreditih. Kar zadeva opredeljene vplive razlage izrazov/pojmov, se vsi vplivi v zvezi z notranjim trgom dejansko nanašajo na domače kreditne trge.

zanemarljivi stroški. Ta izraz je opredelilo ali razložilo devet držav članic (Belgija, Madžarska, Ciper, Finska, Nizozemska, Romunija, Slovenija, Španija in Združeno kraljestvo).

Na splošno velja, da je razlaga tega pojma pozitivno vplivala tako na notranji kreditni trg kot na varstvo potrošnikov. Pomagala naj bi zavarovati potrošnike pred brezvestnimi dajalci kreditov, ki se poskušajo izogniti Direktivi o potrošniških kreditih; po mnenju deležnikov bi lahko to dolgoročno izboljšalo odnos med dajalci kreditov in njihovimi strankami. Dajalcem kreditov opredelitev tega pojma zagotavlja pravno jasnost. Omogoča učinkovitejše uveljavljanje in spremljanje njihovih dejavnosti. V nekaterih državah članicah deležniki niso znali navesti nobenega vpliva, ki bi ga bilo mogoče pripisati razlagi pojma, bodisi ker je bil pojem opredeljen v zakonodaji, ki je bila v veljavi pred začetkom veljavnosti Direktive o potrošniških kreditih, bodisi ker je število kreditnih pogodb, ki jih ta zajema, sorazmerno majhno.

4.2. Pojem „preden“ v zvezi z zagotavljanjem predpogodbenih informacij (člena 5(1) in 6(1))

V skladu s členoma 5(1) in 6(1) mora dajalec kredita ali kreditni posrednik zagotoviti predpogodbene informacije potrošniku, preden ta postane zavezan izpolnjevanju kreditne pogodbe ali ponudbe. Šest držav članic (Francija, Litva, Nizozemska, Romunija, Švedska in Združeno kraljestvo) je opredelilo ali razložilo, kaj pomeni „preden“. V preneseni zakonodaji nekaterih držav članic je navedena samo zagotovitev informacij, „preden“ potrošnik pogodbo podpiše ali postane zavezan njenemu izpolnjevanju.

Na splošno naj bi imela razlaga pojma rahlo pozitivne vplive na varstvo potrošnikov. Potrošniki na Švedskem imajo zdaj na primer dovolj časa, da se seznani z informacijami in premislijo o njih (v pripravljalnih delih je navedeno, da je čas, v katerem se različni potrošniki seznani s pogoji v pogodbi, lahko različen). Vendar pa se nekateri deležniki sprašujejo, v kolikšni meri lahko oziroma dejansko izpolnjujejo to zahtevo dajalci kreditov, ki poslujejo prek spleta.

4.3. Pojem „zadostne razlage“ in zagotavljanje pomoči potrošnikom s strani dajalcev kreditov ali kreditnih posrednikov (člen 5(6))

V skladu s členom 5(6) morajo dajalci kreditov in kreditni posredniki potrošnikom zagotavljati zadostne razlage, da bi jim omogočili oceno, ali je predlagana kreditna pogodba prilagojena njihovim potrebam in finančnemu položaju. Države članice lahko prilagodijo način in obseg zagotavljanja te pomoči ter tistega, ki jo zagotavlja. Osem držav članic (Avstrija, Madžarska, Italija, Nizozemska, Poljska, Slovenija, Švedska in Združeno kraljestvo) je opredelilo ali razložilo, kaj pomeni pojem „zadostne razlage“.

Kar zadeva pozitivne vplive, so deležniki na Madžarskem navedli, da je opredelitev tega pojma organom olajšala spremljanje in preverjanje skladnosti z zakonodajo (tj. boljše uveljavljanje). Deležniki v Italiji menijo, da so zaradi razlage tega pojma predpogodbene informacije, ki se zagotavljajo potrošnikom, celovitejše in jasnejše. Poleg tega naj bi pogoji potrošniških kreditnih pogodb postali preglednejši, informacije pa bolj poenotene in poenostavljene. Kar zadeva negativne vplive, so dajalci kreditov opozorili na povečanje upravne obremenitve, s katero se soočajo, in veliko količino informacij, ki jih morajo potrošniki predelati, preden sprejmejo odločitev. Nekateri deležniki zahtevajo boljše uveljavljanje, saj so razlage nekaterih dajalcev kreditov še vedno dvoumne.

Komisija se na podlagi pritožb in predhodnih odločitev¹⁷ zaveda, da potrošniki nemalokrat podpišejo pogodbe, ki so slabo prilagojene njihovim potrebam. Zato je ustrezno uveljavljanje zahtev glede predpogodbenih informacij na splošno in zlasti te določbe zelo pomemben preventivni ukrep.

4.4. Zagotavljanje predpogodbenih informacij za nekatere kreditne pogodbe z obrazcem o standardnih informacijah o evropskem potrošniškem kreditu (SECCI) iz Priloge III (člen 6(1))

V skladu s členom 6(1) mora dajalec kredita potrošniku zagotoviti informacije, na podlagi katerih lahko primerja različne ponudbe in se tako zavestno odloči, ali bo sklenil kreditno pogodbo v obliki možnosti prekoračitve, in za nekatere posebne kreditne pogodbe. Te informacije se lahko zagotovijo z obrazcem o standardnih informacijah o evropskem potrošniškem kreditu (SECCI) iz Priloge III k Direktivi o potrošniških kreditih¹⁸. Deset držav članic (Belgija, Bolgarija, Hrvaška, Madžarska, Irska, Litva, Luksemburg, Portugalska, Slovenija in Slovaška) je določilo, da je uporaba obrazca SECCI za te posebne kreditne pogodbe obvezna.

Velika večina deležnikov se strinja, da ima obrazec SECCI na splošno pozitiven vpliv na varstvo potrošnikov in izpolnjuje svoj namen omogočiti potrošnikom primerjavo različnih cen in ponudb. Obvezna uporaba obrazca SECCI naj bi zmanjšala tveganje neizpolnitve finančnih obveznosti ali neplačila, olajšala postopek pridobitve kredita prek spleta ter povečala preglednost in konkurenčnost na notranjem kreditnem trgu. Ob tem je treba povedati, da nekateri menijo, da prednosti obrazca SECCI zmanjšuje dejstvo, da mnogo potrošnikov nima zadostnega znanja s finančnega področja, da bi v celoti razumeli informacije v obrazcu. V Belgiji in na Irskem menijo, da je obrazec SECCI bolj zapleten od informacij, ki so se prej zagotavljale potrošnikom, in zato celo menijo, da ima rahlo negativen vpliv na varstvo potrošnikov. Dajalci kreditov običajno izpostavijo upravne in operativne stroške, v nekaterih državah brez ustreznih koristi. Vsekakor je očitno, da bo obrazec SECCI postal učinkovitejši ob podpori ukrepov, namenjenih izboljšanju finančne ozaveščenosti potrošnikov in usklajenosti s členom 5(6).

4.5. Pojem „zadostne informacije“ v zvezi z obveznostjo ocene kreditne sposobnosti potrošnika (člen 8(1))

V skladu s členom 8(1) mora dajalec kredita oceniti potrošnikovo kreditno sposobnost na podlagi zadostnih informacij, ki jih, kjer je to primerno, pridobi od potrošnika, in po potrebi informacij, ki jih pridobi s poizvedbo v ustrezni zbirki podatkov. Dve državi članici (Belgija in Združeno kraljestvo) sta opredelili ali razložili, kaj pomenijo „zadostne informacije“.

Razlaga tega pojma je imela pozitiven vpliv; deležniki v Belgiji na primer navajajo, da obveznost dajalcev kreditov glede registracije določenih finančnih proizvodov in shranjevanja rezultatov pridobljenih informacij o kreditni sposobnosti potrošnikov potrošnikom koristi. To velja tudi v primerih, če so bile „popolne in točne“ informacije zahtevane in pridobljene od potrošnikov že pred prenosom Direktive. Vendar obstajajo pomisleki glede uveljavitve te določbe (nekateri deležniki menijo, da dajalci kreditov, ki ponujajo pogodbe na prodajnem mestu, ne dobijo vedno zadostnih informacij, kar je posledica navzkrižja interesov med prodajo blaga/storitve in ohranjanjem pravnih obveznosti). Zato kreditna sposobnost potrošnika ni vedno dovolj natančno ocenjena.

¹⁷

Glej na primer zadevo C-76/10 Pohotovost' s.r.o. ./I. Iveta Korčkovská, zlasti točke od 23 do 25.

¹⁸

Tovrstne informacije se z obrazcem SECCI za druge vrste kredita zagotovijo v skladu s členom 5(1).

4.6. Pojem „večje zvišanje“ v zvezi z obveznostjo ocene kreditne sposobnosti potrošnika (člen 8(2))

V skladu s členom 8(2) mora dajalec kredita oceniti potrošnikovo kreditno sposobnost pred kakršnim koli večjim zvišanjem skupnega zneska kredita. Tri države članice (Bolgarija, Slovenija in Švedska) so razložile pomen „večjega zvišanja“ s sprejetjem posebne mejne vrednosti, pri kateri mora dajalec kredita oceniti potrošnikovo kreditno sposobnost.

Kar zadeva pozitivne vplive, je po mnenju deležnikov v Sloveniji opredelitev tega pojma zmanjšala stopnjo tveganja za vse stranke kreditne pogodbe in zagotovila, da so vsi potrošniki obravnavani enako. Deležniki v Bolgariji navajajo, da se v praksi kreditna sposobnost ocenjuje ne glede na odstotek, opredeljen v zakonodaji, zato navedena razlaga ni nujno spremenila dosedanje ureditve. Na Švedskem deležniki v glavnem niso vedeli za razlago „večjega zvišanja“, zato tudi niso mogli ničesar povedati o njenem vplivu.

4.7. Pojem „znatna prekoračitev“ (člen 18(2))

V skladu s členom 18(2) morajo dajalci kredita v primeru „znatne prekoračitve“, ki traja več kot en mesec, potrošnikom nemudoma zagotoviti določene informacije na papirju ali drugem trajnem nosilcu podatkov. Tri države članice (Belgija, Romunija in Združeno kraljestvo) so opredelile pomen „znatne prekoračitve“ (Belgija in Romunija s sprejetjem posebnih mejnih vrednosti).

Opredelitev tega pojma naj bi imela pozitiven učinek na varstvo potrošnikov v Belgiji (zaradi pravne jasnosti tako za dajalce kreditov kot za potrošnike, kar olajšuje usklajenosti z zakonodajo, in tudi zaradi psihološke ovire, povzročene z določeno vrednostjo, ki se lahko doseže pri prekoračitvi) in v Romuniji (zaradi enostavnosti in pravne jasnosti, povezane s številko, predvideno v nacionalni zakonodaji, kar je zlasti prednost za potrošnike z nižjimi ravnmi finančne pismenosti).

5. POMEMBOST MEJNIH VREDNOSTI, OPREDELJENIH V ČLENU 2(2)(C), TER MEJNIH VREDNOSTI IN ODSOTKOV ZA IZRAČUN NADOMESTILA ZARADI PREDČASNEGA ODPLAČILA ZA TRGE POTROŠNIŠKIH KREDITOV¹⁹

V členu 2(2)(c) je področje uporabe Direktive omejeno na kreditne pogodbe, pri katerih je skupni znesek kredita večji od 200 EUR in manjši od 75 000 EUR²⁰. Anketiranje deležnikov ni dalo jasnega odgovora glede pomembnosti navedenih mejnih vrednosti.

Medtem ko je iz odgovorov nacionalnih združenj posojilodajalcev razvidno, da je spodnja mejna vrednost pomembna za to, da lahko posojilodajalci zagotavljajo majhna posojila ob majhnih stroških, večina organov za varstvo potrošnikov zagovarja odpravo mejnih vrednosti. Organi za varstvo potrošnikov, ki so proti odpravi mejnih vrednosti, so večinoma iz držav članic, ki uporabljajo Direktivo o potrošniških kreditih za vse potrošniške kredite, ne glede na njihov znesek. Rezultati anketiranja posojilodajalcev so pokazali, da si nekateri med njimi želijo, da bi se spodnja mejna vrednost povišala, zgornja pa znižala. Dva posojilodajalca pa zagovarjata povišanje zgornje mejne vrednosti.

¹⁹ Ta oddelek temelji na „Študiji o delovanju trga potrošniških kreditov v Evropi“, ki sta jo opravili podjetji IPSOS in London Economics.

²⁰ V prihodnje bodo kreditne pogodbe, katerih namen je obnova stanovanjske nepremičnine, ki vključuje skupni znesek kredita, večji od 75 000 EUR, spadale v področje uporabe Direktive 2008/48/ES, kakor je bila spremenjena z Direktivo o kreditnih pogodbah za stanovanjske nepremičnine (UL L 60, 28.2.2014).

Kar zadeva mejne vrednosti nadomestila za predčasno odplačilo, majhno število deležnikov, ki je na vprašanje odgovorilo, ni omenilo nikakršnega vpliva na svoje kreditne trge. Glede odstotkov nadomestila ni bilo prejetih povratnih informacij.

6. VPLIV DIREKTIVE NA TRGE POTROŠNIŠKIH KREDITOV²¹

6.1. Velikost trga potrošniških kreditov

Zaradi finančne krize so začela gospodinjstva zmanjševati dolgove potrošniških kreditov, posojilodajalci so zaostri merila za posojila, neporavnani dolg potrošniških kreditov pa se je z 9,1 % BDP, kot je znašal leta 2009, do konca leta 2011 zmanjšal na 8,2 %. Za tem skupnim podatkom²² so zelo različni obsegi potrošniških kreditov v EU, katerih povprečni neporavnani znesek na prebivalca se je konec leta 2011 gibal med 212 EUR v Litvi in 4 111 EUR na Cipru. Ciper ima tudi največji delež potrošniških kreditov v razmerju z BDP (19 %); sledijo mu Grčija (15 %), Madžarska (14 %), Združeno kraljestvo (14 %), Bolgarija (12 %), Romunija (11 %), Irska (11 %) in Poljska (10 %). Najmanjši delež imajo v Litvi, Luksemburgu, Estoniji in Latviji, kjer je manjši od 5 %.

Kljub velikim razlikam med državami pa je razvidno tudi, da so se stopnje neporavnane potrošniškega kredita na prebivalca v obdobju 2000–2011 zblíževale, četudi počasi. To pomeni, da se potrošniški kredit na prebivalca viša hitreje v državah članicah, kjer so bile stopnje potrošniškega kredita prej nizke, kot v državah članicah, kjer so stopnje potrošniškega kredita že visoke.

Dodatno tveganje za potrošnike pomenijo potrošniški krediti, prikazani v tuji valuti, ki v nekaterih državah, običajno zunaj euroobmočja, niso redki. Razmerje med potrošniškim kreditom, prikazanim v tuji valuti, in skupnim potrošniškim kreditom v Litvi na primer stalno narašča in se je tako od začetka leta 2004, ko je znašalo samo 3 %, do konca leta 2012 povečalo na 45 %. Avstrija je edina država članica v euroobmočju, ki poroča o potrošniškem kreditu v tuji valuti. Vendar velik del kredita v tuji valuti sestavljajo gospodinjstva posojila, tj. potrošniška posojila, zavarovana s hipoteko, ki so pogosta v številnih vzhodnoevropskih in srednjeevropskih državah članicah, ali s stanovanjskimi posojili. Razmerja se spreminjajo tudi zaradi sprememb v menjalnih tečajih.

V času finančne krize skupna vrednost potrošniških kreditov v zadnjih letih v številnih državah upada. Čeprav pojav sovпада z datumi sprejetja in izvajanja Direktive o potrošniških kreditih, je velika večina udeležencev v anketi za posojilodajalce²³ navedla, da sprejetje in prenos navedene direktive po njihovem mnenju nista vplivala na obseg novih kreditov, ki so jih odobrili. Kljub temu so številni posojilodajalci navedli, da je Direktiva o potrošniških kreditih vplivala na nove kredite, ki so jih odobrili v domači valuti. Med tistimi, ki so opazili vpliv, se je ta nekaterim zdel pozitiven, drugim pa negativen.

6.2. Struktura trga potrošniških kreditov in obseg kreditnih proizvodov, ki so na voljo na nacionalnih trgih

V anketah so morali upravni organi in nacionalna združenja posojilodajalcev navesti seznam največjih dajalcev potrošniških kreditov, ki niso zavarovani z nepremičnino, razdeljenih na kreditne institucije in specializirane posojilodajalce. Informacije, pridobljene s temi anketami, so nepopolne, zato

²¹ Ta oddelek temelji na „Študiji o delovanju trga potrošniških kreditov v Evropi“, ki sta jo opravili podjetji IPSOS in London Economics.

²² Podatki so pridobljeni iz zbirke podatkov ECRI, ki v nekaterih državah ne zajema dajalcev kreditov, ki niso denarne finančne institucije (banke, ki sprejemajo depozite). Zato je dejanska velikost trga potrošniških kreditov podcenjena.

²³ Izvedli sta jo podjetji Ipsos in London Economics v okviru „Študije o delovanju trga potrošniških kreditov v Evropi“.

pomanjkanja informacij o dejavnosti specializiranih posojilodajalcev ne gre razumeti kot znaka šibke dejavnosti specializiranih posojilodajalcev. Relativna pomembnost kreditnih institucij (tj. bank) in specializiranih posojilodajalcev pri zagotavljanju potrošniških kreditov se v EU razlikuje. Rezultati potrošniške ankete²⁴ kažejo, da je dejavnost specializiranih posojilodajalcev najbolj razširjena v Italiji, na Švedskem in v Združenem kraljestvu.

Za zdaj ni na voljo zanesljivih podatkov o koncentraciji na trgu potrošniških kreditov in tudi odgovori upravnih organov ter nacionalnih združenj posojilodajalcev niso pripomogli k večji razjasnitvi vprašanja. Po podatkih Evropske centralne banke²⁵ je mogoče stopnje koncentracije na trgu v Estoniji, na Finskem in na Nizozemskem označiti za visoke. Zdi se, da ni podobnosti v spremembah koncentracije na trgu skozi čas: koncentracija na trgu se je v Estoniji zmanjšala, na Finskem in Nizozemskem pa povečala. Tudi v drugih državah članicah se zdi, da ni podobnosti v spremembah koncentracije na trgu; indeks skupnega povprečja EU se je nekoliko povečal, vendar ostaja konkurenčen.

Vsi upravni organi, ki so navedli izbor kreditnih proizvodov domačih ponudnikov, ki so na voljo na njihovih nacionalnih trgih (10 od 20)²⁶, navajajo, da so prekoračitve v njihovih državah pogoste ali zelo pogoste in jih večinoma zagotavljajo domači ponudniki v domači valuti. Enako velja za kreditne kartice in osebna posojila. Vendar je treba opozoriti, da opredelitev kreditne kartice in plačilne kartice ni nujno enaka v vseh državah. V Franciji se na primer za plačilne kartice z odlogom plačila pogosto uporablja izraz kreditne kartice.

Kar zadeva število kreditnih proizvodov, ki so na voljo na posameznem domačem trgu, slovaški upravni organ za 19 (od 20) kreditnih proizvodov navaja, da so pogosti ali zelo pogosti, upravni organ iz Združenega kraljestva pa jih za pogoste ali zelo pogoste navaja 16. Najmanjše število ponujenih proizvodov imajo v Nemčiji in Luksemburgu, kjer upravni organi za pogoste oziroma zelo pogoste navajajo samo sedem oziroma osem vrst kredita.

Posojila specializiranih posojilodajalcev (na splošno) kot pogosta ali zelo pogosta navajajo le združenja posojilodajalcev iz Združenega kraljestva. Podobno so v Združenem kraljestvu pogosta oziroma zelo pogosta tudi posojila specializiranih posojilodajalcev, ki temeljijo na pričakovanem dohodku. Tudi madžarsko združenje posojilodajalcev navaja, da so na Madžarskem pogosta posojila tujih institucij v tujih valutah, ki temeljijo na pričakovanem dohodku.

6.3. Zanašanje na potrošniški kredit v EU

Zanašanje na kredit pri financiranju vsakodnevnih potreb potrošnikov se lahko izmeri z razmerjem med dotokom kreditov in stroški gospodinjstev. Iz tega razmerja je razvidno, kolikšen del letnih izdatkov se financira s krediti. Če je znesek odplačil potrošniških kreditov višji od novo najetih kreditov, je to razmerje lahko tudi negativno, kar kaže na to, da so potrošniki zmanjšali znesek neporavnane dolga. Zanašanje na potrošniške kredite se v državah članicah močno razlikuje.

Pred začetkom finančne krize se je potrošniški kredit v vseh državah članicah razen v Nemčiji povečeval skladno s stroški gospodinjstva. Po letu 2007 so potrošniki v številnih državah članicah zmanjšali stopnjo zanašanja na kredite, zlasti na Irskem (−1,4%), v Španiji (−1,3%) in Združenem

²⁴ Izvedli sta jo podjetji Ipsos in London Economics.

²⁵ Koncentracija je bila izmerjena z indeksom Herfindahl Hirschman na podlagi celotnih sredstev bank.

²⁶ Češka, Belgija, Estonija, Nemčija, Luksemburg, Litva, Portugalska, Slovaška, Švedska in Združeno kraljestvo.

kraljestvu (−1,2%). Nemčija in Slovaška sta edini državi članici, v katerih se je zanašanje na potrošniške kredite po letu 2007 povečalo.

6.4. Zagotavljanje čezmejnega kredita

Le 11 od 20 upravnih organov, ki so sodelovali v anketi, je predložilo splošne podatke o izdanih kreditih v svojih državah, delež čezmejnih kreditov pa so vključili le trije. Anketiranci so navedli, da čezmejni krediti v njihovih državah niso pomembni oziroma da je obseg izdanih čezmejnih kreditov zanemarljiv. S čezmejnimi posojili se ukvarja samo šest od 50 posojilodajalcev, ki so sodelovali v anketi. Trije od teh anketirancev so navedli, da čezmejna posojila zagotavljajo prek podružnic, dva prek hčerinskih družb in eden z neposrednim kreditiranjem. Pri anketirancih, ki so navedli podatke, je povprečni delež čezmejnih kreditov znašal 1,43 % skupnih kreditov.

Po rezultatih potrošniške ankete je čezmejno zadolževanje pri potrošnikih sorazmerno redko, vendar občutno pogostejše kot so pokazale prejšnje študije (približno 5%). Čezmejno zadolževanje se v državah članicah zelo razlikuje. Medtem ko je v Avstriji blizu ničli (0,2%), so na Slovaškem institucije iz drugih držav članic izdale približno eno četrtno (23 %) kreditnih proizvodov, ki so jih v zadnjem času izkoristili posojilojemalci²⁷. Posojila pri posojilodajalcih iz drugih držav članic največkrat najemajo osebe z višjimi prihodki.

Kar zadeva možne ovire pri čezmejnem zagotavljanju kreditov in zadolževanju, večina posojilodajalcev ni navedla, kakšne ovire so jim preprečevale dostop do drugih trgov potrošniških kreditov v EU; so pa nekateri med njimi navedli, da je bila ovira za vstop na trg pomanjkanje dostopa do kakovostnih informacij ali dejstvo, da njihov proizvod ni bil primeren za čezmejno ponudbo. Med druge odgovore so spadali „likvidnost“, „skladnost pri uvedbi pravnih ukrepov, če so potrebni“, „stroški razlik v financiranju med različnimi državami“, „težavna izterjava neporavnanih zneskov s sodnimi postopki“ ter „kulturne in jezikovne ovire“.

6.5. Razlika v ceni primerljivih kreditnih proizvodov v državah in med njimi

Po podatkih Evropske centralne banke se je efektivna obrestna mera od leta 2009 do leta 2013 znižala v vseh državah članicah razen v sedmih (Slovaška, Madžarska, Estonija, Latvija, Litva, Češka in Bolgarija), in sicer najbolj v Romuniji (za 3,2 odstotne točke). Žal ni mogoče oceniti, ali je Direktiva kakor koli vplivala na zaračunano efektivno obrestno mero, saj je njen prenos sovpadal s finančno krizo.

Stroški potrošniških kreditov se v državah znatno razlikujejo. Efektivna obrestna mera se na primer giblje med 6 % ali manj v številnih državah v euroobmočju in 35 % v številnih državah srednje Evrope. Vendar pa je finančna kriza povzročila strm upad obrestnih mer centralnih bank v celotni EU. Zdi se, da je v obdobju 2003–2012 konvergenca obrestnih mer potrošniških kreditov (neto vrednost obrestnih mer centralnih bank) med državami članicami EU potekala razumno hitro.

Analiza razlik v efektivnih obrestnih merah primerljivih kreditnih ponudb med državami in v njih temelji na oglasih na papirju, ki so jih zbrali navidezni nakupovalci, ter spletnih oglasih, ki jih je zbralo podjetje London Economics. Na splošno je bila efektivna obrestna mera prikazana v 80 % vseh zbranih oglasov.

²⁷

Vendar je mogoče, da so nekateri anketiranci narobe razumeli pomen čezmejnega kredita in k temu šteli tudi posojila bank, ki so registrirane v njihovih državah, a imajo tuje ime, ali kredite, odobrene v tujih valutah.

Po ugotovitvah so bile najdražje ponudbe tiste za osebna posojila, ki so jih oglaševali specializirani posojilodajalci, pri katerih je bila efektivna obrestna mera v povprečju 80%. To ne preseneča, saj specializirani posojilodajalci pogosto ponujajo zelo kratkoročna posojila, ki imajo visoko obrestno mero. Ugotovljeno je bilo, da so ponudbe, ki se oglašujejo z več popolnoma razkritimi informacijami, cenejše.

Efektivna obrestna mera vključuje vse stroške, povezane s kreditom, vključno s posojilno obrestno mero, pa tudi vse druge pristojbine in stroške. Razlika med efektivno obrestno mero in posojilno obrestno mero je torej merilo, koliko dodatnih stroškov mora potrošnik plačati. Irska in Združeno kraljestvo izstopata po največji razliki med efektivno obrestno mero in posojilno obrestno mero, medtem ko na Islandiji in v Luksemburgu vsi analizirani oglasi vključujejo posojilne obrestne mere, ki so enake navedenim efektivnim obrestnim meram. V EU je na splošno največjo razliko med efektivno obrestno mero in posojilno obrestno mero zaznati pri osebnih posojilih (skoraj 7 odstotnih točk), najmanjšo pa pri posojilih za avtomobile (2,5 odstotne točke) in odlogih plačil (3,8 odstotne točke).

7. VPLIV DIREKTIVE NA VARSTVO POTROŠNIKOV²⁸

Pred pregledom, kako posojilodajalci izpolnjujejo obveznosti iz Direktive, je treba povedati, da se po navedbah anketiranih upravnih organov vsi ali vsaj večina posojilodajalcev zaveda svojih splošnih obveznosti. Polovica upravnih organov je navedla tudi, da niso uporabili nikakršnih izvršilnih ukrepov zoper posojilodajalce zaradi neupoštevanja obveznosti. To je moralo narediti le 20% anketiranih upravnih organov leta 2010 in 2011. Vendar je treba povedati, da je le 70% upravnih organov preverilo, ali posojilodajalci dejansko izpolnjujejo svoje obveznosti do potrošnikov.

7.1. Izpolnjevanje informacijskih zahtev na stopnji oglaševanja

V skladu s členom 4 morajo biti v oglasih za proizvode potrošniških kreditov prikazane vse pomembne informacije v obliki reprezentativnega primera. Ta zahteva ne velja za oglase, ki ne vključujejo nikakršnih informacij o stroških, in v nekaterih državah članicah tudi za oglase, v katerih je prikazana samo efektivna obrestna mera. Zato so v naslednji analizi upoštevani samo oglasi, v katerih so navedeni stroški izposojanja, ki niso efektivna obrestna mera; ker obstajajo različne informacijske zahteve za različne vrste potrošniškega kredita, je treba stopnjo skladnosti analizirati za vsako vrsto kredita posebej. V analiziranem vzorcu je le 22% oglasov, v katerih so bile prikazane kakršne koli finančne informacije, izpolnjevalo vse informacijske zahteve. V nekaterih državah so vsi oglasi za določen proizvod izpolnjevali informacijske zahteve, v drugih državah pa ne. V primerjavi z različnimi vrstami oglasov so bili oglasi za kreditne kartice daleč najslabši, kar zadeva celovitost informacij, oglasi za posojila za avtomobile pa so izstopali kot najboljši.

Člen 4 zahteva tudi, da so standardne informacije prikazane jasno, jedrnato in pregledno. Rezultati analize oglasov so pokazali, da se jasnost v državah članicah in pri proizvodih potrošniških kreditov zelo razlikuje. Pri primerjavi učinkovitosti oglasov je bila Nizozemska med prvimi petimi državami pri vseh merilih za standardne informacije. Pri vseh štirih vrstah potrošniškega kredita je bila povprečna ocena 5,5 od 8. Največji razpon je pri posojilih za avtomobile, pri katerih so bili za najbolj nejasne določeni estonski oglasi, ki so v povprečju prejeli samo eno od osmih točk. Enako nizko so bili ocenjeni samo odlogi plačil v Bolgariji. Oglasi na Nizozemskem so imeli tudi pri tem dober

²⁸

Ta oddelek temelji na „Študiji o delovanju trga potrošniških kreditov v Evropi“, ki sta jo opravili podjetji IPSOS in London Economics.

rezultat in so prejeli najboljšo oceno tako za kreditne kartice kot za osebna posojila. Nobena država članica pa ni prejela vseh, torej osmih točk.

Na splošno mnogo oglasov ne glede na vrsto posojilodajalca, vrsto kredita ali sredstvo za doseganje potrošnikov ne izpolnjuje številnih zahtev Direktive, kar potrošnikom po nepotrebnem otežuje primerjavo ponudb. To stanje kaže, da je treba izboljšati izvrševanje na tem področju.

7.2. Izpolnjevanje informacijskih zahtev glede učinkovite obrestne mere in reprezentativnega primera

Na splošno je zgolj 73 % vseh oglasov, v katerih so prikazani stroški izposojanja, vključevalo reprezentativni primer. V zvezi s tem so zlasti nepopolni oglasi za kreditne kartice. Številni namreč navajajo letno pristojbino za kartico, ne vključujejo pa reprezentativnega primera. Ker so letne pristojbine del stroškov izposojanja, ki jih morajo plačati uporabniki kreditnih kartic, bi morali ti oglasi vključevati tudi reprezentativni primer.

Vendar veliko držav članic dosledno vključuje reprezentativne primere v vse oglase določene kategorije. Pri ocenjevanju oglasov, ki so vključevali tako reprezentativne primere kot tudi vse potrebne informacije, se je za primerjavo rezultatov in učinkovite obrestne mere, navedene v reprezentativnem primeru, uporabil simulator, ki je na voljo na spletišču Komisije²⁹. Pri nekoliko manj kot polovici oglasov, v katerih je bilo navedenih dovolj informacij za izračun učinkovite obrestne mere, se učinkovita obrestna mera, izračunana s simulatorjem, ni ujemala z učinkovito obrestno mero v oglasu. Oglaševane in simulirane učinkovite obrestne mere so se v povprečju razlikovale za 0,35 odstotne točke. V Avstriji, na Irskem, v Luksemburgu in na Nizozemskem so se vse analizirane učinkovite obrestne mere ujemale s tistimi, ki so bile izračunane s simulatorjem, in vse informacije, potrebne za izračun učinkovite obrestne mere, so bile navedene v reprezentativnem primeru.

7.3. Izpolnjevanje informacijskih zahtev na predpogodbeni stopnji

Ali so informacije popolne in pravilne?

Člen 5 določa vrsto predpogodbenih informacij, ki jih mora dajalec kredita pravočasno zagotoviti potrošniku, preden postane potrošnik zavezan izpolnjevanju kreditne pogodbe ali ponudbe. Te informacije naj bi potrošniku pomagale sprejeti zavestno odločitev na podlagi enostavne primerjave več kreditnih ponudb. V skladu s členom 5 so vse zahteve o predpogodbenih informacijah izpolnjene, če potrošnik dobi obrazec SECCI.

Pridobitev dostopa do ponudb je bila največja težava pri navideznem nakupovanju. Navidezni nakupovalci so morali v številnih državah prestati preverjanja kreditne sposobnosti, preden so dejansko lahko prejeli podrobne informacije o kreditu, za katerega so se zanimali. Zato je bila izbira navideznih nakupovalcev težavnejša, zlasti v Nemčiji, Latviji, na Nizozemskem, Švedskem, v Združenem kraljestvu in na Danskem. Poleg tega nakupovalci velikokrat niso dobili nikakršne ponudbe, ker so bile te na voljo le dejanskim strankam določenega posojilodajalca.

Večine navideznih nakupovalcev dajalci kreditov niso obvestili o pravicah, ki jih imajo kot potrošniki, zlasti o pravici do odstopa v štirinajstih dneh (o svojih pravicah je bilo v povprečju obveščenih približno 11 % nakupovalcev) in o pravici do takojšnjega obvestila, če je do zavrnitve vloge za kredit prišlo na podlagi poizvedbe v zbirki podatkov (o svojih pravicah je bilo obveščenih 30 % nakupovalcev). V 80 % primerov nakupovalcem ni bilo razloženo, kako je bila izračunana učinkovita

²⁹

http://ec.europa.eu/consumers/index_en.htm

obrestna mera. Na splošno se je pri navideznem nakupovanju izkazalo, da zahteve glede predpogodbenih informacij, opredeljene v Direktivi o potrošniških kreditih, zelo pogosto niso izpolnjene; nekoliko pozitivnejši je podatek, da le 15 % navideznih nakupovalcev ni izvedelo stopnje obrestne mere, le 16 % pa jih ni izvedelo, ali je obrestna mera fiksna ali spremenljiva. Obrazec SECCI je, celo po tem, ko so zaprosili zanj, prejela samo približno polovica nakupovalcev.

Pri zagotavljanju ustreznih predpogodbenih informacij za posojila za avtomobile sta se najboljše odrezali Nemčija in Slovenija, pri kreditnih karticah Poljska in Portugalska ter pri osebnih posojilih znova Slovenija in Portugalska. Pri posojilih za avtomobile sta se najslabše izkazala Estonija in Luksemburg. Pri kreditnih karticah se je na zadnjem mestu znašel Luksemburg, ki mu je sledila Danska. Danska se je najslabše odrezala tudi pri osebnih posojilih. Na splošno so se najnižje uvrstili Estonija, Švedska, Luksemburg, Avstrija in Danska. Jasne razlike so tudi med različnimi kreditnimi proizvodi, med katerimi so bile najslabše ocenjene kreditne kartice.

Razlage: ali so dajalci kreditov posojilojemalcem pripravljeni razložiti kreditne pogoje?

Zagotavljanje informacij ni zadostno, če informacije niso predstavljene jasno in razumljivo ter če dajalec kredita ni pripravljen in zmožen jasno razložiti pogojev. V skladu s členom 5(6) morajo dajalci kreditov in, kadar je ustrezno, kreditni posredniki potrošnikom zagotavljati zadostne razlage. Pri navideznem nakupovanju so bili subjekti vprašani, ali so jim dajalci kreditov zagotovili vse informacije, potrebne za odločitev glede posojila ali kreditne kartice. Večina dajalcev kreditov je prestala preskus za vse vrste kreditov (53–61 %). Kljub temu to ne velja za več kot polovico upoštevanih držav. Zlasti slab rezultat je imela Malta, kjer je le 24 % navideznih nakupovalcev navedlo, da so imeli na voljo vse informacije, potrebne za odločitev. Med državami članicami so imele najboljše rezultate Ciper, Italija in Nemčija (79 %, 77 % oziroma 71 %).

Pri navideznem nakupovanju ni bilo najdenega nedvornega dokaza, da dajalci kreditov prirejajo razlage potrebam ali ravni izobraženosti potrošnikov. Vendar veliko dajalcev kreditov (za vse vrste kreditov) od potencialnih posojilojemalcev zahteva informacije o zaposlitvi, prihodku in lastništvu nepremičnine.

Približno 60 % udeležencev potrošniške ankete je iskalo informacije samo pri enem posojilodajalcu, običajno pri svoji banki. Skoraj 9 od 10 potrošnikov je menilo, da so bili dajalci kreditov, s katerimi so navezali stik, odprti in pošteni ter da so bile informacije, ki so jih dobili od posojilodajalcev, izčrpne in jasne. Zdi se, da to mnenje, ki je v nasprotju z ugotovitvijo navideznih nakupovalcev, da jim niso bile zagotovljene vse informacije, dokazuje, da se običajni posojilojemalci ne zavedajo popolnoma, katere informacije bi morali prejeti.

Rezultati ankete so pokazali, da določene demografske značilnosti zelo pripomorejo k temu, da potrošniki pridobijo želene razlage. Pri ženskah je veliko večja verjetnost, da pridobijo razlago, prav tako pri starejših in osebah z višjimi prihodki.

7.4. Objektivna ocena razumevanja razkritih informacij potrošnikov³⁰

Študija o trgu potrošniških kreditov je zajela tudi vprašanje finančne pismenosti potrošnikov. Za oceno finančne pismenosti potrošnikov je potrebno zanesljivo in objektivno merilo. Za razliko od drugih oblik pismenosti še ni standardiziranega in splošno sprejetega preskusa za ocenjevanje ravni finančne pismenosti.

³⁰

Na podlagi ankete, izvedene v okviru študije o trgu potrošniških kreditov.

Da bi lahko ocenili raven finančne pismenosti udeležencev potrošniške ankete, so morali ti na podlagi podatkov o obrestni meri in efektivni obrestni meri oceniti, katera od dveh kreditnih ponudb je cenejša, s čimer se je preverjalo, ali vedo, kaj je efektivna obrestna mera in v kakšnem razmerju je z obrestno mero. Pravilno je odgovorilo manj kot 40 % anketiranih, kar objektivno kaže na to, da številni potrošniki ne razumejo informacij o efektivni obrestni meri (in njenem razmerju do obrestne mere), ki so jim razkrite. Iz tega rezultata je razvidno, da 60 % potrošnikov ne razume, kaj je efektivna obrestna mera in kako se uporablja, ter da je raven njihove finančne pismenosti precej nizka.

Pomembno je, da obstajajo pravice, ki potrošnikom omogočajo predčasno odplačilo in odstop od pogodbe v štirinajstih dneh po sklenitvi, vendar imajo te lahko želeni učinek le, če se jih potrošniki tudi zavedajo. Če se potrošniki teh pravic ne zavedajo, lahko napačno sklepajo, da so zavezani pogodbi od trenutka sklenitve do končnega datuma, ki je v njej naveden. To bi zelo spodkopalo vlogo potrošnikov, varstvo potrošnikov in tržno konkurenco. Ozaveščenost o pravicah do predčasnega odplačila in odstopa se razlikuje glede na socialno-demografske značilnosti. Po pričakovanjih je pri anketirancih z višjo ravno finančne pismenosti večja tudi verjetnost, da poznajo katero od obeh pravic. Anketiranci, ki so zaposleni za polni delovni čas, so bili prav tako v večji meri seznanjeni s pravico do predčasnega odplačila, ne pa tudi s pravico do odstopa.

Ozaveščenost potrošnikov o finančnih podatkih lastnih kreditnih pogodb je neenotna. 64 % anketiranih posojilodajalcev je vedelo, ali imajo v pogodbi navedeno efektivno obrestno mero, 84 % je poznalo vrsto obrestne mere (tj. fiksna ali spremenljiva), 74 % pa jih je vedelo, ali je za predčasno odplačilo določena kazen. Kar zadeva poznavanje pravic do predčasnega odplačila in odstopa v štirinajstih dneh po sklenitvi pogodbe, je 73 % oziroma 71 % udeležencev potrošniške ankete vedelo, da morajo dajalci kreditov zagotoviti predpogodbene informacije o teh pravicah, vendar se raven ozaveščenosti v državah članicah zelo razlikuje.

7.5. Pravica do odstopa in pravica do predčasnega odplačila

Kako pogosto potrošniki odstopijo od kreditnih pogodb v zakonskem roku?

Člen 14 določa, da lahko potrošniki v roku štirinajstih koledarskih dni odstopijo od kreditne pogodbe brez navedbe razloga. To obdobje za premislek ima zlasti glede na agresivno trženje in prodajne taktike pomembno vlogo pri varstvu potrošnikov. Poleg tega pripomore k izboljšanju tržne konkurence, saj se lahko potrošniki v štirinajstih dneh po sklenitvi kreditne pogodbe še vedno odločijo za konkurenčnejšo ponudbo.

Po podatkih potrošniške ankete je zelo malo posojilodajalcev – približno 1 % –, ki poskušajo odstopiti od pogodbe v štirinajstih dneh po sklenitvi. Med njimi jih je bilo 42,2 % neuspešnih. Upoštevati je treba, da so nekateri anketiranci morda sklenili pogodbe pred uvedbo Direktive.

Kako pogosta so predčasna odplačila potrošnikov in kako uveljavitev nadomestila vpliva na pripravljenost potrošnikov, da predčasno odplačajo kredit?

Člen 16 določa, da ima potrošnik pravico, da „v celoti ali delno izpolni svoje obveznosti po kreditni pogodbi“. Tudi ta pravica ima dve prednosti: prvič, ponuja več moči in varstva potrošnikom, zaradi česar imajo ti več svobode pri upravljanju svojih financ. Drugič, je pomembna sestavina konkurenčnega kreditnega trga, ki potrošnikom omogoča zamenjavo pogodb, če se drugje pojavi boljša ponudba.

Dokazi o tem, kako pogosto potrošniki predčasno odplačujejo kreditne pogodbe, so mešani. Medtem ko posojilodajalci in združenja potrošnikov poročajo, da so predčasna odplačila redka, rezultati

potrošniške ankete kažejo, da je skoraj ena četrtnina anketirancev nameravala kredit odplačati predčasno, in 86 % med njimi je to tudi uspelo. Vendar se za temi združenimi številkami skrivajo velike razlike med državami članicami in vrstami potrošniških kreditov. Rezultati potrošniške ankete očitno kažejo tudi na to, da so se za predčasno odplačilo večinoma odločali mlajši anketiranci z višjo ravno finančne pismenosti.

7.6. Zadovoljstvo, težave in pritožbe

Rezultati potrošniške ankete kažejo, da je imelo v zadnjih petih letih 9 % vseh potrošnikov težave s kreditnimi pogodbami ali dajalci kreditov. Vendar je iz rezultatov razvidno, da so med državami velike razlike. V zvezi s socialno-demografskimi značilnostmi je bilo ugotovljeno, da je verjetnost soočanja s težavami v zvezi s kreditnimi pogodbami veliko manjša pri starejših anketirancih. Na splošno se zdi, da je največ pritožb povezanih s stroški, pravico do odstopa in pravico do predčasnega plačila.

Vendar se je samo ena tretjina potrošnikov, ki so naleteli na težave, tudi pritožila. Za reševanje težav potrošnikov je na voljo več postopkov: bodisi prek tretjih oseb, kot so organi za varstvo potrošnikov in varuhi človekovih pravic, bodisi neposredno pri dajalcih kreditov. V povprečju je bilo rešenih 41 % težav, ki so se reševale pri dajalcih kreditov, in 28 % težav, ki so se reševale prek tretjih oseb. Od 20 potrošnikov, katerih težave so bile rešene le delno, jih je nadalje ukrepalo samo osem.

Na splošno je bilo ugotovljeno, da se je zadovoljstvo potrošnikov z zagotovljenimi informacijami in s pravico do predčasnega odplačila in odstopa povečalo. Večje zadovoljstvo zaznavajo predvsem posojilodajalci, organi za varstvo potrošnikov in varuhi človekovih pravic. Združenja potrošnikov ne poročajo o izboljšanju na področju zadovoljstva potrošnikov; izjema je eno združenje, ki je zabeležilo izboljšanje v zvezi s pravico do odstopa. Posojilodajalci in združenja posojilodajalcev se strinjajo, da se je zadovoljstvo povečalo. Anketa je pokazala precej visoko raven zadovoljstva potrošnikov z zagotovljeno storitvijo v zvezi z njihovimi tekočimi posojili (73 % popolnoma zadovoljnih) in z možnostjo neposrednega stika s posojilodajalcem (66 %), veliko manjšo raven zadovoljstva pa s stroški (36 %) in z izbiro ponudb (48 %). Pozitivna rešitev pritožb pomembno vpliva na zadovoljstvo potrošnikov s storitvami dajalcev kreditov.

8. ZAKLJUČKI

Upoštevati je treba, da so nekatere države članice Direktivo o potrošniških kreditih prenesle po določenem roku, nekatere pa ob koncu leta 2011. Dajalci kreditov in potrošniki so imeli zato le malo časa, da so prilagodili svoje ravnanje in v celoti izkoristili prednosti Direktive. To pojasni, zakaj je težko ugotavljati vpliv regulativnih možnosti, ki jih izvajajo države članice.

Poleg tega je prenos Direktive o potrošniških kreditih sovpadal s finančno krizo, ki je vplivala na trg potrošniških kreditov. Dajalci kreditov so previdnejši pri dajanju posojil, posojilojemalci pa raje odplačujejo obstoječa posojila, kot da bi najemali nova. Razumljiv odziv na te zunanje okoliščine je omejil vplive, ki bi jih lahko Direktiva o potrošniških kreditih imela na čezmejna posojila in posledično na nadaljnje vključevanje enotnega trga za kredit.

Pri navideznem nakupovanju se je izkazalo, da dajalci kreditov ne upoštevajo nekaterih določb Direktive o potrošniških kreditih. To velja za oglase in predpogodbene informacije ter izpolnjevanje obveznosti, po kateri morajo biti potrošniki obveščeni o svojih pravicah (zlasti v zvezi s pravico do odstopa od pogodbe v štirinajstih dneh in predčasnega odplačila). Navidezno nakupovanje je potrdilo

rezultate raziskave, izvedene septembra 2011³¹. Potrošniška anketa je pokazala, da imajo potrošniki pri uveljavljanju teh pravic težave. Finančna ozaveščenost potrošnikov je še vedno nezadostna. Poleg tega premalo poznajo svoje pravice in določbe pogodb. V zvezi s tem je treba zagotoviti, da dajalci kreditov prirejajo razlage potrebam ali ravni izobraženosti potrošnikov.

Na tej stopnji ni videti, da bi bilo treba spremeniti obseg regulativnih možnosti ali mejne vrednosti in odstotke, ki se uporabljajo v skladu z Direktivo o potrošniških kreditih. Raziskave so pokazale nekatere možne nesporazume glede tega, koliko imajo države članice izbire pri uporabi Direktive o potrošniških kreditih. Komisija bo nejasnosti odpravljala v sodelovanju z državami članicami.

Da pa bi bila jamstva iz Direktive o potrošniških kreditih učinkovita, jih je treba pravilno izvajati. Glede na člen 22, v skladu s katerim morajo države članice zagotoviti, da se nacionalnim določbam za izvajanje Direktive o potrošniških kreditih ni mogoče izogniti, je treba pozornost nameniti tudi praksam in pravnim sredstvom, namenjenim izogibanju nacionalnim predpisov za izvajanje Direktive o potrošniških kreditih in pravo varstva potrošnikov na splošno.

V državah članicah je treba torej še naprej spremljati izvajanje Direktive o potrošniških kreditih, pri čemer je treba najprej oceniti nadzorne prakse držav članic. Komisija ocenjevanje načrtuje za leto 2014. Poleg tega se lahko na podlagi rezultatov ocene informacijske kampanje o Direktivi o potrošniških kreditih, ki so jo izvedle nekatere države članice, in drugih dokazov, med drugim tudi o vedenju potrošnikov, Komisija odloči za dodatne ukrepe na področju finančnega ozaveščanja.

³¹

Za podrobnejše informacije o rezultatih glej: http://europa.eu/rapid/press-release_IP-12-6_en.htm.